

Al capdavant

Fòrum Econòmic i Social del Mediterrani

Les Balears, el laboratori de la sostenibilitat

Palma agafa el relleu de Barcelona i serà la seu el 2027 del quart Fòrum Econòmic i Social del Mediterrani

TONI TRAVERIA

«Les Balears permeten llegir els grans reptes mediterranis des d'una realitat especialment intensa: un territori insular, limitat, altament turístic i exposat al canvi climàtic, on cada decisió sobre recursos, mobilitat, habitatge, energia o talent afecta directament la competitivitat i l'habitabilitat. Per això, la seu balear del Fòrum Econòmic i Social del Mediterrani es pot plantejar com un laboratori mediterrani d'interdependències: no es tracta d'abordar vuit temes separats, sinó d'entendre com tots es connecten en una mateixa agenda de prosperitat, sostenibilitat i benestar».

Són paraules del doctor en Economia de la Universitat de les Illes Balears (UIB) **Antoni Riera** sobre la idoneïtat de Palma com a seu, l'any que ve, de la quarta edició d'aquesta trobada organitzada des del 2024 per Prensà Ibèrica, després d'agafar el relleu de Barcelona aquesta mateixa setmana i després de València (2024) i Màlaga (2025). **Riera**, en tant que comissari del Consell de Balears del fòrum, ha moderat diverses taules rodones els últims mesos per abordar en profunditat el problema de la saturació de vehicles a l'arxipèlag.

Per la seva banda, l'alcalde de la ciutat, **Jaime Martínez**, es mostra satisfet i esperançat pel fet que Palma sigui, en efecte, la seu triada per acollir la cita el 2027. «Constitueix un honor que la capital de les Balears tingui l'oportunitat d'acollir la pròxima edició del Fòrum Econòmic i Social del Mediterrani. Palma aspira que el pròxim fòrum sigui una oportunitat per situar al centre del debat mediterrani qüestions com la sostenibilitat urbana, la governança de les destinacions turístiques, l'accés a l'habitatge, la transformació digital, la competitivitat econòmica i els desafiaments específics dels territoris insulars». I afegeix: «Assumim aquesta responsabili-

tat amb la convicció que la nostra ciutat pot aportar una mirada singular als grans debats que avui ocupen les nostres ciutats i les nostres regions».

Igualment, el president de la Federació Empresarial Hotelera de Mallorca (FEHM), **Javier Vich**, assenyala que «l'elecció de Palma com a seu del quart Fòrum Econòmic i Social del Mediterrani suposa també un reconeixement a una transformació que el sector hotelier fa més d'una dècada que impulsa a través del reposicionament de la planta. Fa temps vam entendre que el repte no era créixer més, sinó generar més valor. I generar valor significa generar més ocupació estable, inversió, oportunitats i benestar al conjunt de la societat sense necessitat d'augmentar la capacitat d'allotjament».

Reptes immobiliaris

Una de les qüestions que ha abordat el Fòrum en les seves diferents edicions és la dels reptes immobiliaris sostenibles. En el cas de les Balears, el problema d'accés a l'habitatge (tant en règim de propietat com en règim de lloguer) és molt apressant, sobretot a Mallorca i Eivissa, fins al punt que compromet seriosament l'arribada a les illes de treballadors (cambrers i cuiners, però també metges i professors) en la temporada turística.

Davant d'aquesta situació, **Vich** remarca que «l'accés a l'habitatge, la disponibilitat d'allotjament per a treballadors i l'atracció i la retenció de talent formen part dels grans reptes que afronta Mallorca». «Precisament per això —afegeix— hem començat noves línies de treball».

Entrant més en la matèria, **Riera** indica que «l'habitatge s'ha

convertit en una condició central de competitivitat i cohesió». «A les Balears, la despesa anual associada a l'habitatge representa el 37,4% de la despesa familiar total, el percentatge més elevat entre comunitats autònomes. Per això, l'habitatge no es pot llegir només com a mercat residencial, sinó com a assequibilitat resident», afegeix. Segons el seu parer, «cal treballar per convertir l'habitatge en una condició de desenvolupament turístic sostenible i de competitivitat regional».

Escassetat d'aigua

Les Balears també han patit els últims anys l'amenaça de falta de proveïment d'aigua, fins al punt d'arribar a situacions d'alerta en diferents municipis. Aquest problema es produeix després de temporades de sequera, agreujada per la falta de pluges continuades i per la pressió demogràfica i turística massiva que pateix la comunitat, especialment durant els mesos d'estiu.

En relació amb aquesta qüestió capital, el gerent del Clúster de la Indústria Química de les Illes Balears (CLIQIB), **Joan Miquel Matas**, assenyala que «el problema de l'aigua és el principal».

Evolució del nombre de turistes que van visitar les Balears

Dades en milions

2015	2016	2017	2018
14	15,32	16,27	16,8

45,4%

Percentatge d'aigua que es consumeix a les Balears procedent de tractaments per reutilitzar-la. La sequera és el gran adversari de residents i visitants.

1.500

Milions de desplaçaments que es registren a l'any per carretera a l'arxipèlag. Les administracions s'han vist obligades a regular el trànsit en certes zones.

17,6%

Percentatge d'ocupació que, a les Balears, està associat a l'economia blava. La principal font de riquesa d'aquesta comunitat continua sent el turisme.

13,5%

Percentatge d'increment salarial (en tres anys) recollit en el Conveni Col·lectiu d'Hostaleria de Balears del 2025. Hi estan acollits uns 180.000 treballadors.

37,4%

Despesa anual que cada família destina a l'habitatge a l'arxipèlag sobre el total d'ingressos de la llar. Les Balears lideren el rànquing de comunitats autònomes.

pal i més important que té aquesta regió. Disposar d'aigua potable, en quantitat i qualitat suficient, és un dret recollit per l'ONU en els seus Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). De fet, l'aigua hauria de ser gratis, però no els costos associats (captació, tractament, depuració). I anticipa: «La directiva europea de l'aigua obliga a repercutir aquests costos en el preu del l'aigua. A Espanya, només se'n repercuteix entre el 60% i el 70%; per tant, només per això, el cost del metre cúbic d'aigua pujarà els pròxims anys».

Cicle circular

En la mateixa línia, **Riera** remarca que l'estratègia balear ha de passar de gestionar l'escassetat a construir un cicle circular, eficient i resilient. Admet, en tot cas, que a les Balears «l'aigua expressa amb claredat els límits físics del territori. L'arxipèlag ha avançat en reutilització —l'aigua tractada destinada a aquest ús arriba al 45,4%—, però el marge de millora continua sent ampli davant la pressió estacional, la sequera i la fragilitat dels aquífers».

Cal remarcar que el desembre del 2025 es va celebrar a Mallorca la tercera edició del Fòrum Aigua i Turisme, organitzat conjuntament pel Clúster de la Indústria Química de les Illes Balears i la Federació Empresarial Hotelera de

Indústria

Mobilitat

Clima

Mallorca. La jornada va aplegar representants del sector turístic, de l'Administració pública i diversos experts per tractar la gestió sostenible de l'aigua.

«Nosaltres no podem augmentar l'estalvi d'aigua en el turisme només per normativa, tenint en compte, a més, que algunes són difícils d'aplicar, sinó que intentem que l'empresari ho faci per convenciment. Hi ha tres arguments clars per fer-ho: reduir la factura, fa un bé al territori i veu beneficiada la política de responsabilitat corporativa», argumenta amb rotunditat **Matas**.

Pel que fa al capítol d'indústria i innovació tecnològica, **Vich** explica que sovint també es parla de diversificació o de canvi de model com si fossin objectius pendents.

«No obstant —emfatitza—, moltes d'aquestes realitats ja existeixen. Mallorca compta avui amb un ecosistema empresarial, tecnològic i de serveis altament especialitzat que ha crescut al voltant de l'activitat turística i que treballa per a mercats d'arreu del món. Empreses vinculades a la tecnologia, la distribució, la connectivitat, la gestió de dades, la comercialització i la sostenibilitat desenvolupen des de Balears solucions que exporten coneixement molt més enllà de les nostres illes. La innovació tecnològica no és una cosa aliena al turis-

me; en gran mesura ha sorgit al seu voltant».

Pel que fa a la transició energètica i basant-se en les dades, **Riera** parteix de la premissa que a Balears s'observa una bretxa clara: la generació local d'energia renovable es manté a l'entorn del 4,6%-4,7% del consum final, lluny del 24,5% al qual hauria d'aspirar el 2030 per complir la legislació autonòmica. «El repte no és només produir energia neta, sinó també fer-ho d'una manera compatible amb el territori, el paisatge i la seguretat de subministrament», resumeix.

Millorar abans que renunciar

A tall de conclusió, **Riera** destaca que «en un arxipèlag, tot està connectat». «Cada decisió sobre recursos afecta la competitivitat; cada decisió turística afecta l'habitatge; cada decisió energètica afecta el territori; cada decisió urbana afecta la cohesió social. Per això, les Balears poden oferir al Mediterrani una lectura anticipatòria: com sostenir prosperitat i benestar quan els límits físics del territori ja formen part de la vida quotidiana», argumenta.

Sumant-se a aquest esperit de compartir coneixement i *know-how made in Mallorca o made in Balears* amb altres comunitats, **Vich** conclou: «Un dels principals aprenentatges que pot aportar Mallorca al conjunt del Mediterrani és que la transformació no consisteix a renunciar al que un és, sinó a millorar contínuament sobre les fortaleces que ja té. Inversió, innovació, diàleg social i col·laboració han sigut les eines que ens han permès avançar. I probablement continuaran sent les més importants per afrontar els reptes del futur».

«Palma pot aportar una mirada singular als grans debats que avui ocupen les nostres ciutats i regions»

JAIME MARTÍNEZ
Alcalde de Palma

«Les Balears oferiran al Mediterrani una lectura anticipatòria sobre prosperitat i benestar»

ANTONI RIERA
Doctor en Economia de la UIB

«La innovació no és una cosa aliena al turisme; de fet, en gran mesura ha sorgit al seu voltant»

JAVIER VICH
President de la FEHM

«Actualment, el problema de l'aigua és el principal i més important que han d'afrontar les Balears»

JOAN MIQUEL MATAS
Gerent del CLIQIB

